

TEMA

E-DERGI

İÇİNDEKİLER

- **SONSUZ BİR MELODİ “EDİP AKBAYRAM”**
- **AĞAÇ VE SANAT: DOĞANIN PARÇALARINDAN USTA ELLERDE YÜKSELEN ESERLER “RAHMİ ARAS”**
- **İSTİKLAL MARŞI’NIN TARİHÇESİ**
- **ANADOLU’NUN SESİ “AŞIK VEYSEL”**
- **İNSANI HÜZÜNLERE SÜRÜKLEYEN “SESSİZ GEMİ”**
- **ORHAN PAMUK: TÜRK EDEBİYATININ NOBEL YOLCULUĞU**
- **TARKAN’IN ŞARKILARINDA DEYİM VE ATASÖZÜ KULLANIMI**
- **CUMHURİYET’İN SESİNİ YÜKSELTEN ATATÜRK: MÜZİK ALANINDA YAPILAN YENİLİKLER**
- **HAYATIN İÇİNDEN BİZE MESAJ VAR**

SAHİBİ

ULUS MTAL ADINA
SIDIKA BAŞBUĞA
OKUL MÜDÜRÜ

EDİTÖR

BENGİ YALÇINKAYA

İÇERİK GELİŞTİRİCİ
BANU ÜNAL

İLETİŞİM

ADRES: ATATÜRK BULVARI NO:9 ULUS/ANKARA

EDİTÖRDEN

Birbirini tamamlayan iki sanat dalı olan müzik ve edebiyatın bir araya geldiği TEMA dergimiz ikinci sayısı ile okuyucularla buluşuyor. TEMA dergisinde edebiyatın kelimelerle ördüğü dünyası ile müziğin notalarla yarattığı evreni birleştirerek sizlere ilham dolu bir yolculuk sunmayı amaçlıyoruz.

Bu sayıda yine çok değerli sanatçılarımızı ağırladık. Ayrıca yazılarımızın bazılarında QR kodu da ekleyerek metinleri müziğin eşsiz ritmiyle buluşturmak istedik.

Bu sayımızda okulumuz için çok değerli bir isme de yer verdik: Rahmi ARAS. Kendisi ağaç ve sanatı bir araya getirerek usta ellerinde yükselen birbirinden değerli eserleriyle dergimize zenginlik kattı.

Edebiyat ve müziğin büyülü dünyasında kaybolmaya hazır mısınız? Kalemlerin ve notaların eşsiz uyumunda, birlikte yeni keşiflere çıkmak dileğiyle...

SONSUZ BİR MELODİ

“EDİP AKBAYRAM”

29 Aralık 1950'de Gaziantep'te doğdu. Henüz dokuz aylıkken çocuk felcine yakalandı. Çocukluğunu bu hastalığın pençesinde geçiren Edip Akbayram'ın müziğe tutkusu da çocukluk yıllarında başladı.

Akbayram o yıllar için “Haftalığımdan biriktirdiğim paralarla ünlü pop şarkıcılarının konserlerine gider, eve döndüğümde aynanın karşısında onların taklitlerini yapardım.” demiştir. Çocukluk yıllarında bir orkestra kurdu ve amatör olarak evlerinin yakınındaki bir düğün salonunda çalıştı.

Lisede kurdukları orkestrada Pir Sultan'ın, Karacaoğlan'ın deyişleri üzerine yaptıkları besteleri çalıp söylediler. İlk plağı Kendim Ettim Kendim Buldum'u da lise yıllarında yaptı.

1968 yılında liseyi bitirip İstanbul'a gitti. Liseyi bitirdiği zaman hep öğrenmeyi istediği mesleğin, doktorluğun, eğitimini almak için üniversite sınavlarına girdi ve diş hekimliğini kazandı. Fakat müzik ağır bastı ve bu meslekten vazgeçerek kendini müziğe verdi.

İstanbul'a geldikten sonra 1971'de Altın Mikrofon Yarışması'na katıldı. Âşık Veysel'in bir şiirinden esinlenerek gerçekleştirdiği ilk bestesi olan “Kükredi Çimenler” ile birinci oldu. 1974'te Dostlar Orkestrası'nı kurdu ve Anadolu pop müziğinin önde gelen isimlerinden biri oldu. Daha sonra "Kara Kuzu", “Deniz Üstü Köpürür” ve “Garip” adlı 45'liklerle ödüller aldı ve ünü yurt çapında duyulan bir sanatçı oldu. “Aldırma Gönül” ve “Eşkıya Dünyaya Hükümdar Olmaz” adlı parçalarıyla satış rekorları kıran ve Altın Plak kazanan sanatçının çeşitli kuruluşlar tarafından verilen 250 kadar ödülü mevcuttur.

Edip Akbayram başlangıçtan itibaren ne yapmak istediğini şöyle açıklıyordu: “Kalıcı bir şeyler yapmak istiyordum. Fikret Kızılok ve Cem Karaca'nın Anadolu ezgilerini pop çizgisinde söylemelerini örnek olarak aldım. Renk ve çizgide tamamen bir Edip Akbayram olarak geliştirdim.

Toplumcu müzik yapmak istedim. Müziğimde geniş halk kitlelerinin yaşamı, sorunları olmalıydı. Ancak sivri, ucuz kahramanlıklardan da uzak durmaya çalıştım. İnançlarımdan, düşüncelerimden taviz vermeden, müzik tekniğinden yararlanarak, sorunlu, yoksul, geniş halk kitlelerine ulaşmak, daha çağdaş bir şeyler yapmak istiyordum.”

Edip Akbayram, zatürre tedavisi sonrası geçirdiği iç kanama nedeniyle elli üç gün yoğun bakımda tedavi gördüğü Haydarpaşa Numune Hastanesinde 2 Mart 2025 tarihinde çoklu organ yetmezliği nedeniyle hayatını kaybetti.

Türk müziğinin usta isminin çocukluk hayaliyle başlayan müzik yolculuğu, milyonların yüreğine dokunan şarkılarla unutulmaz bir mirasa dönüştü.

Saygı ve rahmetle... Hoşça kal büyük usta...

(Edip Akbayram'ın "Hasretinle Yandı Gönlüm" ve "Aldırma Gönül" isimli unutulmaz eserlerine QR kodu okutarak ulaşabilirsiniz.)

DOĞANIN PARÇALARI VE USTA ELLERDE YÜKSELEN ESERLER “RAHMİ ARAS”

AĞAÇ KAKMA (MARKETRİ) ÇALIŞMALARI

Türkçe karşılığı “Kakma” olan bu süsleme sanatının Almanca karşılığı “İntarziye”, Fransızca karşılığı ise “Marketri” veya “Marküteri”dir. Özellikle Fransızca karşılığı memleketimizde sıkça kullanılan bir sözcüktür.

Kaplamalardan yapılan ağaç kakmacılığında, ince levha halindeki kaplamalar işlenecek kakma motifinin parçalarına uygun olarak kesilir ve yan yana getirilerek bir yüzey üzerine yapıştırılır.

Masif kakmacılıkta ise değişik renkteki masif ağaçlar, motife uygun şekilde kesilerek yerine tutkalanır. Kakma çalışmalarında ağaç kaplama ve masif ağacının yanı sıra Seder, Bağa (kaplumbağa kabuğu), Fildişi, Metal (altın, gümüş, bakır, pirinç) vb. malzemelere de yer verilebilir.

Kakmacılık hakkında ilk yazılı belge Romalı tarihçi Plinius’a aittir. Bugünkü anlamda kakmacılığın yapılışı M.Ö. 2000-800 yıllarına rastlar.

Bazı sanat tarihçilerinin savlarına göre ağaç kakmacılığı taş sanatlarından geliştirilmiştir. Eski Peru'da yaşayan İnkalar, renkli küçük taşları büyük taşlara gömerek tanrısal heykeller yapmışlardır. Kakmacılıkta 1550 yılına kadar kesici alet olarak yalnız bıçak ve düz kalem kullanılmıştır. Bu tarihten sonra kullanılmaya başlanan kıl testeresi, kakmacılığa yeni bir boyut kazandırmıştır.

Türklerde, ağaç kakmacılığından çok sedef kakmacılığı gelişmiştir. Bu konuda eşsiz örnekler verilmiştir. Kapı kanatları, beşikler, rahleler, çekmeceler, kutular başta olmak üzere genellikle geometrik motiflerden oluşan eşsiz sedef kakma örnekleri mevcuttur. Kakma süslemede, sedefin yanı sıra fildişi ve abanoz ağacı da kullanılmış, metal yüzeyler üzerine de kakma yapılmıştır.

Özellikle İtalya ve Fransa'da çok gelişen ağaç kakmacılığı, mobilya yüzeylerinin süslemesinde ağaç oymacılığı ile bir bütünlük içerisinde uygulanmıştır. Rönesans devrinde, İtalya ve Floransa'da sekiz adet kakma ve oyma atölyesinin bulunduğu ele geçen belgelerden anlaşılmaktadır.

Osmanlı Dönemi mimarları, özellikle Sinan ve öğrencileri, süsleme sanatları içinde kakmacılığa da önem vermişlerdir.

Topkapı Sarayı'nın bahçesinde, devrin seçkin öğrencilerinin taş ve tahta üzerine oyma ve kakma çalışmaları yaptığı bir atölye vardır.

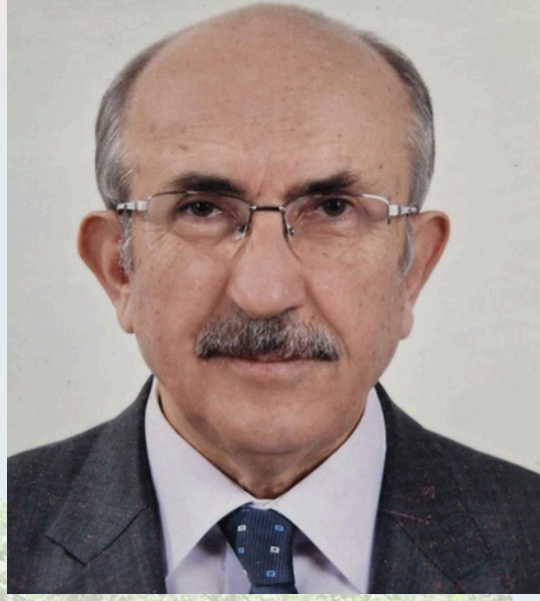
Öğrencilik yıllarımda ilgi duymaya başladığım Ağaç Kakma konusundaki çalışmalarım, 1976 yılında göreve başladığım asistanlık dönemimde daha da arttı. Zira Mobilya Stilleri, Klasik Mobilya Teknolojisi ve Mobilya Süslemeciliği konuları çalışmalarımın önemli bir bölümünü oluşturmaktaydı. Özellikle 3. ve 4. sınıf eğitim ve öğretim programlarında Ağaç Kakmacılığı ve Ağaç Oymacılığı konuları yer almaktadır. Değişik mobilya tasarım ve uygulamalarında Ağaç Kakma, Ağaç Oyma ve Torna çalışmalarının yer alması, öğrencilerin bu alandaki becerilerini geliştirmenin yanı sıra onların ilgisini de çekmektedir. Öğrencilerime yıllardır teorik bilgisini aktardığım ve uygulamasını yaptırdığım bu konularda zaman zaman güzel çalışmalar ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmalar, bir tablo olabileceği gibi çeşitli mobilya yüzeylerinde de uygulanabilmektedir. Bu da öğrencilerimizin konuya ve mesleki çalışmalara ilgisini arttırmaktadır. Ağaç, yapı olarak sıcak ve estetik bir malzemedir. Bir mobilya yüzeyinde uygulanan Ağaç Kakma, Ağaç Oyma ve Torna çalışmaları o mobilyaya ayrı bir güzellik ve ekonomik değer katar.

Başlangıçta sadece kendimi sanatsal açıdan doyurmak ve öğrencilerime güzel örnekler sunmak amacıyla başladığım Ağaç Kakma çalışmalarımı, 1984 yılında 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesince düzenlenen 4. Ulusal El Sanatları Sempozyumu'nda ve 1986 yılında Ankara İş Bankası Sanat Galerisi'nde sergiledim. 2023 yılında Ato Congressium'da ve 2024 yılında Beypazarı Festivali'nde açtığım ağaç kakma sergileri büyük ilgi gördü. Öğrencilerin ve öğretmen arkadaşların konuya daha çok ilgi duymalarını sağladı.

Bana göre Ağaç Kakmacılığında önemli bir nokta da uygun renkte ve desende kaplamaları, uyumlu bir renk armonisi içinde bir araya getirebilmektir. Ağaç Kakmacılığı temelde oldukça sabır isteyen, yorucu ve uzun süren bir çalışmayı gerektirir. Bazen motifte yer alan uygun bir kaplamanın bulunması veya seçilip yerine konulması zaman alabilir. Kakma süslemelerde kullandığımız ilginç desenli kaplamalar, çoğu zaman ağaçların kusurlu büyümesi sonucu oluşan desenlerdir. Örneğin urlu bir ağacın bu bölümünden ağaç kakma çalışmaları için farklı ve estetik desenler ortaya çıkmaktadır.

Önemli bir sanat dalı olan Sedef Kakmacılığı ve Ağaç Kakmacılığının yaygınlaştırılmasının yararlı olacağını ümit ediyorum. Bu konuda el sanatları merkezleri ve buna bağlı kurslar açılabilir.

RAHMİ ARAS'I TANIYALIM

1949 yılında Ankara'nın Beypazarı ilçesinde doğdum. İlk ve orta öğrenimimi tamamladıktan sonra Tire Sanat Enstitüsünü bitirdim. Ayrıca fark derslerini vererek Ankara Atatürk Lisesini bitirdim. 1974-1975 öğretim yılında Ankara Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulunun Ağaçışleri Bölümünden mezun oldum.

Bir yıl Kahramanmaraş Endüstri Meslek Lisesi Ağaçışleri Bölümünde öğretmenlik yaptım. 1976 yılında asistanlık sınavını kazandım ve göreve başladım. 1977 yılında Devlet Memurları Yabancı Diller Eğitim Merkezinde İngilizce kursunu bitirdim. 1978 yılında A.İ.T.İ.A.(Gazi Üniversitesi) İşletme Enstitüsünde Üretim Yönetimi konusunda İşletme Mastırı çalışmalarını tamamladım.

1979 yılında Asistanlık çalışmalarımı bitirdim. Yüksek Teknik Öğretmen Okulu Mobilya ve İçmimarlık Bölümü öğretmenlik kadrosuna geçtim. 1981 yılında Mobilya ve İçmimarlık Bölümü Başkanlığı görevine atandım. Haziran 1982'de "Mobilya Stilleri", "Kakma ve Süsleme Motifleri" kitaplarını yayımladım.

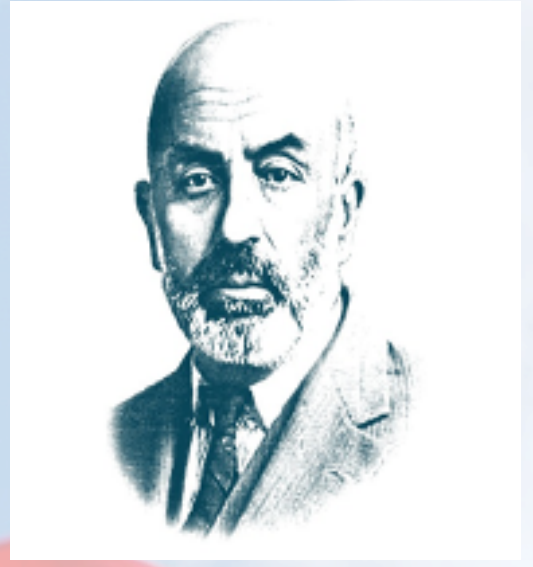
1982 yılında Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Ağaç İşleri Endüstrisi Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığına atandım. 1984 yılında 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesince düzenlenen "4. Ulusal El Sanatları Sempozyumu"nda Ağaç Kakmacılığı konusunda bildiri sundum ve sergi açtım. 1984 yılında Anabilim Dalı Başkanlığı uhdemde kalmak üzere bir süre vekaleten Bölüm Başkanlığı yaptım. 1986 yılında Türkiye İş Bankası Ankara Sanat Galerisinde ilk defa ağaç kaplamalardan hazırlanan "Ağaç Kakma Sergisi"ni açtım. 10.4.1989-22.3.1990 arasında Japonya'da düzenlenen "Wooden Article Engeneering" kursuna katılarak kursu başarıyla tamamladım. 1991 yılında Mobilya Dekorasyon Eğitimi alanında "SANATTA YETERLİK" derecesi aldım. Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Mobilya Dekorasyon Eğitimi Bölümünde öğretim üyesi olarak emekli olana kadar görev yaptım.

Bu görevim süresince yüksek lisans ve doktora jürilerinde görev aldım. Mobilya tarihi ile ilgili zaman zaman konferanslar verdim ve mobilya tasarım jürilerinde bulundum.

Geleneksel Türk Süslemeleri ve Mobilya Dekorasyon alanlarında konferanslara katıldım ve bu alanlarda makaleler hazırladım. Halen Ağaç Kakma Süslemeleri ile ilgili çalışmalarına devam ediyorum.

İstiklal Marşı'nın Yazılış Hikâyesi ve Kabulü

İstiklal Marşı; Kurtuluş Savaşı devam ederken, Mehmet Akif Ersoy tarafından yazılan, Osman Zeki Üngör tarafından bestesi yapılan milli marşımızdır.

12 Mart 1921 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından "Milli Marş" olarak kabul edilmiştir.

İstiklal Marşı'nda Mehmet Akif Ersoy, milletine ve dinine bağlılığından söz etmiş, aynı zamanda Türk askerinin cesaretini dile getirmiştir. Kurtuluş Savaşı'nın kazanılacağı inancını vurgulamış ve insanlara moral olmuştur. Birçok zorlukla yazılan İstiklal Marşı, çok sayıda şiirin içinden elenerek seçilmiştir.

Mehmet Akif Ersoy'un Marşı Yazmak İstememe Sebebi

Kurtuluş Savaşı'nın devam ettiği dönemde; zorluklarla mücadele eden cephedeki askerleri yüreklendirecek, onların moralini yükseltip, manevi duygularını güçlendirecek bir marş hazırlanmasına karar verilmiştir. Bu amaçla ödüllü bir yarışma açılmış ve tüm yurda duyuru yapılmıştır. Yarışmaya 724 şiir katılmış ve yapılan değerlendirme sonucu 6 tane şiir milli marş olmaya aday gösterilmiştir. Yarışmaya katılan şiirler arasında Kazım Karabekir, Hüseyin Suat Yalçın ve Kemalettin Kamu gibi isimler de yer almaktadır.

Yapılan bu yarışmada Mehmet Akif Ersoy yoktur. Seçilen 6 şiir incelenerek milli marş olma özelliği taşımadıkları kararı alınmıştır.

Bunun üzerine milli marşın yazılması için Mehmet Akif Ersoy'a teklif götürülmüştür. Mehmet Akif Ersoy, yarışma açıldığında katılmak istemiş, fakat para ödülü olduğu için vazgeçmiştir. Ersoy'a göre vatana yazılacak bir şiir için para alınması uygun değildir.

Onun düşüncesine göre bu bir vatani görevdir. Bu nedenle isteksiz davranan Mehmet Akif Ersoy'un dostları araya girerek onu ikna etmeye çalışmıştır.

Mehmet Akif Ersoy para ödülünün yardım olarak bağışlanması şartının kabul edilmesiyle, şiiri yazmayı kabul etmiştir. "Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak!" diye başlamıştır sözlerine. Odasından hiç çıkmadan 48 saatte yazdığı İstiklal Marşı'nı, 20 Şubat 1921'de Ankara'daki Taceddin Dergâhında tamamlamıştır.

Şiiri imzasız bir şekilde gerekli mercilere iletmiştir. 10 kıtayı yazarken zaman zaman kâğıdının ve mürekkebin bittiği için duvarlara yazarak şiiri tamamladığı söylenmektedir. Hatta söylenenlere göre Mehmet Akif'in evine giden bir arkadaşı duvara kanla yazılmış bir mısra gördüğünden bahsetmiştir.

İstiklal Marşı yazıldıktan sonra ilk olarak cephedeki askerlere gönderilmiş ve askerler arasında okunmuştur. Askerleri yüreklendiren ve beğenisini toplayan şiir, Hâkimiyet-i Milliye ve Sebilürreşad gazetesinde yayımlanmıştır. Daha sonra Konya'da Öğüt gazetesinde yer almıştır.

İstiklal Marşı 1 Mart 1921 günü, TBMM oturumunda Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver tarafından kürsüde okunmuştur. Milletvekilleri tarafından gözyaşı içinde dinlenen şiir ayakta alkışlanmıştır. Daha sonra 12 Mart 1921'de TBMM yeniden toplanmış ve yapılan seçimde "Kahraman Ordumuza" başlığını taşıyan şiir, büyük çoğunluğun oyunu alarak, İstiklal Marşı olarak kabul edilmiştir.

Aynı yıl içerisinde İstiklal Marşı'nın bestesi için bir yarışma açılmış, fakat kesin sonuç alınamamıştır. Daha sonra Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, Ali Rıfat Çağatay'ın bestesi uygun görülerek okullara duyurulmuştur. 1924 yılından 1930 yılına kadar İstiklal Marşı bu beste ile çalınmıştır. 1930 yılında ise Cumhurbaşkanlığı orkestrası şefi Osman Zeki Üngör'ün hazırladığı bugünkü çalınan beste kabul edilmiştir.

(İstiklal Marşı'nın Ali Rıfat Çağatay tarafından yapılan ilk bestesine aşağıdaki QR kodu okutarak ulaşabilirsiniz.)

ANADOLU'NUN SESİ

“AŞIK VEYSEL”

Âşık Veysel Şatıroğlu, 1894 yılında Sivas Vilayeti' nin Şarkışla ilçesine bağlı Sivrialan köyünde dünyaya geldi. Annesi Gülizar, babası "Karaca" lakaplı Ahmet adında bir çiftçiydi. Veysel'in iki kız kardeşi, yörede yaygınlaşan çiçek hastalığına yakalanarak yaşamlarını yitirdi. Ardından Veysel de yedi yaşında aynı hastalıktan dolayı iki gözünü de kaybetti. Kendi anlatımına göre:

“Çiçeğe yatmadan evvel anam güzel bir entari dikmişti. Onu giyerek beni çok seven Muhsine kadına göstermeye gitmiştim. Beni sevdi. O gün çamurlu bir gündü, eve dönerken ayağım kaydı ve düştüm. Bir daha kalkamadım. Çiçeğe yakalanmıştım. Çiçek zorlu geldi. Sol gözümde çiçek beyi çıktı. Sağ gözüme de solun zorundan olacak, perde indi. O gün bugündür dünya başıma zindan.”

Babasının, Âşık Veysel'e oyalanması için aldığı bağlamayla önce başka ozanların türkülerini çalmaya başladı. 1930 yılında Sivas Maarif Müdürü olarak görev yapan Ahmet Kutsi Tecer ile Kutsi Bey tarafından düzenlenen bir şairler gecesinde tanıştı. Kutsi Bey tarafından verilen destek ile birçok ili dolaşmaya başladı.

Âşık geleneğinin son büyük temsilcilerinden olan Âşık Veysel, bir dönem yurdu dolaşarak Köy Enstitüleri'nde saz hocalığı yaptı. 1965 yılında özel kanunla maaş bağlandı. 1970'li yıllarda Selda Bağcan, Gülden Karaböcek, Hümeysra, Fikret Kızılok ve Esin Afşar gibi bazı müzisyenler Âşık Veysel'in deyişlerini düzenleyerek yaygınlaşmasını sağladı.

Sözleriyle yürekleri deren sazın ve sözün ustası Aşık Veysel'i ölümünün 52.yılında saygı ve sevgiyle anıyoruz.

(Aşık Veysel'in sesinden, en sevilen türkülerine QR kodu okutarak ulaşabilirsiniz.)

İNSANI HÜZÜNLERE SÜRÜKLEYEN “SESSİZ GEMİ”

Sessiz Gemi şiiri Türk edebiyatındaki en güzel simbolist şiirlerden biridir. Yahya Kemal Beyatlı tarafından aruz vezniyle yazılan Sessiz Gemi şiiri, saf şiir anlayışının güzel örneklerindedir.

Sessiz Gemi şiirinin hikayesi, Nazım Hikmet'e kadar uzanan trajik bir temele uzanır. Yahya Kemal'in Nazım Hikmet'in annesini sevdiği ama Celile Hanım'ın evlilik isteğine karşı Yahya Kemal'in ayrılmayı seçip bu şiiri yazdığı iddia edilmektedir. Sessiz Gemi şiirinin teması ise ölüm karşısındaki çaresizlik yani özlemdir.

Şiir simbolist Fransız şiir geleneğinden izler taşımaktadır (Yaşar, 2007). İşte belki de bu yüzden şiir, insan hayatının kırılğan zıtlıkları üzerine inşa edilmiştir. Bu zıtlıklar gizli bir sembolle çağrışım evrenine sunulmuştur. Bu sembol meçhule giden “sessiz gemi”dir. Şiirde gemi temsili istiare örneği oluşturur.

Sessiz Gemi Şiiri İncelemesi ve Şiirdeki Söz Sanatları

Şair, şiirde ölüm temasına Türk düşüncesinin derinlikli imgeleriyle yaklaşmıştır. Şiirde en dikkat çekici söz sanatı temsili istiaredir. Nitekim şiirin tamamında “gemi” sözcüğü “tabut”u çağrıştıracak şekilde kullanılmıştır. Aynı zamanda neredeyse her beyitte birbirleriyle ilişkili ve tenasüp oluşturan sözcükler vardır.

Artık demir almak günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

Şair zamandan demir almak ifadesi ile ölüm vaktinin geldiğini belirtmektedir. Yani burada zaman sözcüğü yaşadığımız dünyadır. O yüzden burada açık istiare yapılmıştır. Ayrıca ölüm demir almak olarak nitelendirilmiş yani gemiye benzetilmiştir. Ancak gemiden bahsedilmediği için kapalı istiare yapılmıştır. Şiirin ikinci dizesinde meçhule giden gemi tabuttur. Liman ise insanların ölüyü uğurlamak için toplandıkları bu dünyadaki son duraktır. Yani bu dizede de süregelen bir istiare çeşitliliği vardır.

Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil, ne de bir kol.

Şiirin ikinci beytinde ilerleyen geminin hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce yol aldığı söylenir. Burada tabutun durumu betimlenir. Çünkü tabutun içinde aslında bir kişi vardır ama canlı olmadığı için tabut sessizce ilerler.

Eskiden gemi yolculuğuna çıkacak kişilerin rıhtımdaki sevenleri tarafından mendil sallanarak uğurlandığı bilinmektedir. Ama Türk cenaze geleneğinde cenaze törenlerinde sessiz olunması icap eder. İşte bu yüzden Türk cenazelerinde mendil ya da el sallama yoktur. Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol denilirken bu duruma bir gönderme vardır.

Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli,
Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli,

Şiirin üçüncü beytinde ölen kişiden ziyade kalan sevenlerin durumu betimlenmektedir. Burada rıhtımda kalanlar açık istiare yoluyla ölen kişinin sevdiklerini karşılamaktadır.

Ayrıca beyitteki siyah ufuk, özlemi çağrıştıran bir açık istiaredir. Gözleri nemli sözü bir deyim olduğu için burada irsalimesel (deyim kullanımı) sanatından da yararlanılmıştır.

Biçare gönüller! Ne giden son gemidir bu!
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu.

Dördüncü beyit bir nida ile yani seslenme ile başlar. Burada ölümün herkes için geçerli olduğu “Ne giden son gemidir bu” sözleri ile ifade edilmektedir. Diğer dizede ise hayatın içerisinde ölümden başka matemlerin de olduğu dile getirilmiştir. Ayrıca biçare, hicranlı ve matem kelimeleri ile tenasüp (uygunluk) sanatı yapılmıştır.

Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler;
Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler.

Beşinci beyitte şair ölen kişilerin bir daha sevdiklerine geri dönemeyeceklerini belirtmektedir. Burada sevilmiş, seven, sevgili kelimeleri ile iştikak sanatı vardır. Çünkü bu kelimeler aynı kökten türemiştir.

Bu beytin bir diğer özelliği “dünyada ve nafile” sözcükleri dışındaki bütün sözcüklerin ince ünlüler taşımasıdır. Bu durum, sevgi ve üzüntü gibi ince duyguların daha naif ifadesi amacıyla oluşturulmuştur.

Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden,
Birçok seneler geçti; dönen yok seferinden.

Şiirin son beytinde ölen kişilerin bir daha geri dönmeyeceği terdit sanatından yararlanılarak belirtilmiştir. Terdit, şiiri umulmayacak ve şaşırtıcı bir şekilde bitirmeye denir.

Sessiz Gemi şiirinin konusu ölüm sonrasında geride kalanların yaşadığı acıdır. Eser, özellikle içerdiği incelikli metaforlar ile Türk edebiyatının en güzel şiirlerinden biridir.

(Bu yazı simitcay.com’dan derlenmiştir.)

Sessiz Gemi Şiiri ve Bestesi

Özellikle şiirlerden beslenen şarkılar hem müziğin hem de şiirin yeniden ifade edilmesiyle birlikte dönüşür, varlığını yeni alanlarda yaşatmaya devam eder. Edebiyatımızda bestelenerek şarkılara dönüşen pek çok şiir yer alır. İşte bunlardan en önemlilerinden biri Yahya Kemal’in Sessiz Gemi şiiridir.

Şairlerin dünyasının müzikle yakın temas kurduğu gerçeği bu gibi bestelerle bir kez daha kendini gösterir.

Sessiz Gemi, ilk olarak Hümeysra tarafından 1975 yılında tekli olarak yayınlanan bir şarkıdır. Müziği Frank Gerald & Patricia Carli'ye ait olup, Christian Delagrangé'ın seslendirdiği ve 1972 yılında yayınlanan "Sans toi je suis seul" şarkısının Türkçe aranjmanıdır. Yoğun ilgi görüp zamanla bir klasik haline gelen şarkı, birçok diğer sanatçı tarafından da seslendirilmiştir.

Sertab Erener'in versiyonu 2005 yılında Aşk Ölmez adlı albümünden bir tekli olarak çıkmıştır. Müslüm Gürses de 2010 yılında çıkardığı "Yalan Dünya" isimli albümünde "Sessiz Gemi" şarkısına yer vermiştir.

("Sessiz Gemi" yi, Hümeysra yorumuyla dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.)

("Sessiz Gemi" yi, Sertab Erener yorumuyla dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.)

("Sessiz Gemi" yi, Müslüm Gürses yorumuyla dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.)

NOBEL ÖDÜLLÜ YAZARIMIZ ORHAN PAMUK

“Cebinizde, çantanızda bir kitap taşımak; özellikle mutsuzluk zamanlarınızda cebinizde, çantanızda sizi mutlu edecek bir öteki dünya taşımak demektir.”

Orhan Pamuk

Orhan Pamuk, modern Türk edebiyatının en önde gelen isimlerinden biri olarak, eserlerinde işlediği derin temalar ve benzersiz anlatım tarzıyla edebiyat dünyasında kalıcı bir iz bırakmıştır. Doğu ile Batı arasındaki kültürel çatışmalar, kimlik arayışı, melankoli, aşk ve bireysel özgürlük gibi evrensel konulara odaklanan Pamuk, bu temaları zengin bir postmodern anlatı içinde sunarak okuyucularına hem entelektüel hem de duygusal bir deneyim yaşatır.

Pamuk'un eserleri, sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmış ve ona Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandırmıştır. İstanbul'un tarihi ve kültürel dokusunu romanlarının merkezine yerleştiren Pamuk, şehri bir karakter olarak işler ve okuyucularını bu büyüleyici atmosferde unutulmaz bir yolculuğa çıkarır.

Orhan Pamuk'un edebi kariyeri, zengin temaları, derin karakter analizleri ve çok katmanlı hikâyeleriyle Türk edebiyatını uluslararası bir düzeye taşımış, ona dünya çapında bir saygınlık kazandırmıştır.

Pamuk'un eserleri hem Türk edebiyatının gücünü hem de edebiyatın evrensel dilini temsil eder. Onun yazınsal mirası, edebiyat dünyasında uzun yıllar boyunca yankılanacak ve yeni nesil yazarlar için ilham kaynağı olmaya devam edecektir.

Nobel Edebiyat Ödülü ve Pamuk'un Uluslararası Başarısı

Orhan Pamuk, 2006 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanarak Türk edebiyatında bir ilke imza atmıştır. Bu ödül, Pamuk'un uluslararası alanda tanınmasını sağlamış ve onu dünya edebiyatının önemli isimleri arasına yerleştirmiştir.

Nobel Komitesi, Pamuk'u "kentinin melankolik ruhunu arayışıyla yeni semboller bulan bir yazar" olarak nitelendirirken, onun eserlerindeki derinlik, kültürel zenginlik ve insan doğasına dair keskin gözlemlerine dikkat çekmiştir.

Nobel Edebiyat Ödülü, sadece Orhan Pamuk'un kariyerinde değil, aynı zamanda Türk edebiyatı için de bir dönüm noktası olmuştur. Pamuk, bu ödülle birlikte uluslararası alanda daha geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmış, eserleri dünya çapında pek çok dile çevrilmiş ve büyük beğeni toplamıştır. Bu başarısı, Pamuk'un Türkiye'nin kültürel ve edebi mirasını global bir platformda temsil etme yeteneğini kanıtlamıştır.

Pamuk'un Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanmasının ardındaki en önemli etkenlerden biri, onun eserlerinde ele aldığı evrensel temalar ve Doğu ile Batı kültürleri arasındaki köprü kurma becerisidir. Eserlerinde sıkça yer verdiği kültürel çatışmalar, kimlik arayışı ve insan ruhunun derinliklerine inen anlatılar, dünya genelindeki okuyucuların ilgisini çekmiştir.

Nobel Ödülü, Pamuk'un sadece edebi kariyerini değil, aynı zamanda onun politik ve sosyal duyarlılığını da uluslararası düzeyde görünür kılmıştır. Pamuk, bu ödülün ardından daha da geniş bir platformda Türkiye'nin tarihi, kültürel ve toplumsal meselelerini dile getirme fırsatı bulmuş, yazıları ve söylemleriyle geniş yankı uyandırmıştır.

Orhan Pamuk'un Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanması, onun edebi mirasını ve uluslararası başarısını taçlandırmış, onu sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada bir edebiyat ikonuna dönüştürmüştür. Pamuk, bu ödülle birlikte edebiyatın evrensel dilinde kalıcı bir iz bırakmış ve Türk edebiyatının sınırlarını genişletmiştir.(forteliber.com)

TARKAN'IN ŞARKILARINDA DEYİM VE ATASÖZÜ KULLANIMI

1990'lı yılların başından itibaren hem Türkiye'de hem de Avrupa'da tanınan, sürekli olarak müzik listelerinin ve dinlenme oranlarının yüksekliği ile bilinen Tarkan'ın Şarkı sözlerinde kullandığı dil ve ifadeler oldukça dikkat çekicidir. Tarkan'ın Őarkılarındaki sözcük seçimi, dinleyicilere hitap etme ve onları etkileme gücünü artırır. Deyim ve atasözleri, bu etkileşimi güçlendiren önemli unsurlardan biridir.

Bu yazıda, Tarkan'ın Şarkılarında kullanılan bazı deyim ve atasözlerini inceleyeceğiz.

Tarkan'ın şarkılarında sıkça karşılaşılan deyimler, günlük yaşamda sık kullanılan ifadelerdir. Bu deyimler, şarkı sözlerine duygusal derinlik katmanın yanı sıra, dinleyicinin dikkatini çekme ve hikâye anlatımını zenginleştirme görevini de üstlenir.

Atasözleri, Tarkan'ın şarkılarında daha az sıklıkla kullanılsa da derin anlamlar taşır ve dinleyicilere önemli mesajlar iletebilir. Atasözleri, kültürel mirasın bir parçası olarak, şarkı sözlerinde bilgelik ve öğütler sunar.

11 albüm, 11 single çıkaran ve toplamda 91 şarkı seslendiren Tarkan; yazdığı ve söylediği şarkıların çoğunda deyim ve atasözlerinden yararlanmıştı. Öyle ki Tarkan'a, "Metamorfoz" albümünde atasözü ve deyimlere yer vermesi nedeniyle, dönemin Türk Dil Kurumu Başkanı Şükrü Haluk Akalın övgü yağdırmıştır. Akalın, "Tarkan'ın yeni şarkılarında atasözlerimize ve deyimlerimize yer vermesi, söz varlığımızın bu zenginliklerinin yaşatılmasına ve genç kuşaklara aktarılmasına katkıda bulunacaktır.

Örneğin 'Dilli Düdük' şarkısında 15, 'Hop Hop' şarkısında 11, 'Dedikodu' şarkısında ise 6 atasözü ve deyim kullanmış Tarkan.

Üstelik bunlar içinde ‘Al elmaya taş atan çok olur’, ‘Dışı eli yakar içi beni’ gibi genç kuşakların çok az kullandığı atasözleri de var. Tarkan, bu atasözlerini ve deyimleri ustaca kullanmış.” demiştir. Tarkan'ın bu ustaca kullanımı, onun Türkiye'nin en sevilen sanatçılarından biri olmasının nedenlerinden sadece biridir.

DİLLİ DÜDÜK

Söz gümüşse sükut altındır
Masal okuyor bilmiyor o zırdeli
Rüzgar eken fırtına biçer
Kendi düşen ağlamaz yarım

Sen sen ol, kalp kırma
Uykuların kaçır sonra
Akıllı ol, oyuna gelme
Tepe takla olursun
Eden bulur sonunda

Pireyi deve yaptı, dilli düdük
Ateşe bile bile körükle gidiyor
Kendi kuyusunu kazıyor enayi
Cırcır ötüyor

Bana göre hava hoş kendi bilir
Beni bilen iyi biliyor
Boşa çabaları bu gönüllerde
Hükmü geçmiyor

Hadi sev, hadi, hadi, hadi gözünü karart da
Koy elini kalbine şu yalan hayatta
Gelen geçer kalan göçer unutma
Sana da kalmaz bu ölümlü dünya

Caka satıyor, utanması yok
O kendini üstün buluyor ama yanılıyor
Burnu Kaf dağında mübarek
O kendini bu alemin kralı sanıyor

Şöyle bir silkelen de gel kendine
Hududunu, haddini bil ileri gitme
İki kere iki dört hesabı kolay
Aç kalbini gel dır dır etme.

“Dilli Düdük” Őarkısındaki atasözleri ve deyimler ile anlamları Őu Őekildedir:

Atasözleri

1. “Söz gümüşse, sükut altındır”: Sessiz kalmak bazen çok daha fazla Şey ifade edebilir.
2. “Rüzgar eken, fırtına biçer”: Attığımız adımların doğuracağı sonuçları tahmin etmeliyiz, aksi takdirde olumsuz sonuçlarla karŐılaŐabiliriz.
3. “Kendi düşen ağlamaz”: Hatalı bir iŐ yaptıysak, doğuracağı tüm sonuçlara katlanmamız gerekir.
4. “Eden bulur”: Yaptığımız iŐlerin sonuçlarıyla yüzleŐmemiz gerekir.

Deyimler

1. “Kalp kırmak”: Birisini incitmek, duygularıyla oynamak.
2. “Tepe taklak olmak”: Yaptığı bir iŐten ötürü büyük bir ŐaŐkınlık yaŐamak, düzeni bozulmak.
3. “Ateşe bile bile körükle gitmek”: Tehlikeyi göze alıp dikkatsizce hareket etmek.
4. “Kendi kuyusunu kazmak”: Kendi zararını kendisi sağlamak, sonunda zarar göreceğini bile bile bir hatayı ısrarla gerçekleŐtirmek.

5. “Pireyi deve yapmak”: Bir olayı olduğundan daha büyük göstermek veya abartmak.
6. “Burnu kaf dağında olmak”: Kendini beğenmiş olma hali, kibirli olmak.
7. “Dır dır etmek”: Sürekli gereksiz yere konuşmak, birinin kafasını şişirmek.
8. “Caka satmak”: Abartılmış şekilde kendini göstermek, böbürlenmek.
9. “Oyuna gelmek”: Birisi tarafından kandırılmak ve bu durumun farkına varamamak.
10. “Uykuları kaçmak”: Yaşanan bir olumsuzluktan dolayı aşırı derecede huzursuzluk duymak.
11. “Hükmü geçmemek”: Sözlerine başkaları tarafından saygı duyulmamak, aldırış edilmemek.
12. “Gözünü karartmak”: Karar verdiği bir konuda önünü sonunu düşünmeden, her şeyi göze alarak hareket etmek.
13. “Alemin kralı sanmak”: Kendini herkesten üstün görmek.
14. “Haddini bilmek”: Kendi değer ve yeteceğini olduğundan üstün görmemek.

(Tarkan'ın “Dilli Düdük” şarkısına QR kodu okutarak ulaşabilirsiniz.)

CUMHURİYET'İN SESİNİ YÜKSELTEN ATATÜRK: MÜZİK ALANINDAKİ YENİLİKLER

Atatürk, her türlü yenilik ve ilerlemede öncü olma görevini üstlenen bir liderdi. Yeni müzik kurumlarımızın açılmasında da öncülük etmeyi sürdürmüştür. Onun sayesinde Osmanlı zamanından kalma mevcut müzik aletlerini iyileştirmiş, modernleştirmiş ve geliştirmiştir. Bunların yanı sıra, kapatılan kurumların yerine çağdaş uygarlık seviyesine uygun ve ulusal müzik anlayışımıza yakışır yeni müzik kurumları açılmıştır.

Atatürk'ün önderliğinde, müzik alanında yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır:

- * Ankara'da "Musiki Muallim Mektebi" kuruldu.(1924)
- * "Mızıka-i Hümayun" Ankara'ya taşınarak "Riyaset-i Musiki Heyeti" adını aldı.(1924)
- * İstanbul Belediye Konservatuvarı kuruldu.(1926)
- * Ankara Devlet Konservatuvarı kuruldu.(1936)

* Gazi Terbiye Enstitüsü Müzik Bölümü kuruldu.

(1937)

* Ankara'da Askeri Müzik Okulu öğretime açıldı.

(1938)

Bu kurumlar, Atatürk'ün düşünceleri ve direktifleri doğrultusunda günümüze kadar gelişerek gelmiştir.

Günümüzde çağdaş Türk müziğinin temeli olan bu kurumlara, çeşitli senfoni orkestraları, konservatuvarlar, üniversitelerin bünyesinde açılan müzik bölümleri, operalar, güzel sanatlar fakülteleri ve güzel sanatlar liseleri eklenmiştir.

HAYATIN İÇİNDEN BİZE MESAJ VAR!

Mutluluk bir seçimdir, bir şeyin sonucu değildir.
Siz mutlu olmayı seçmediyseniz,
hiçbir şey sizi mutlu edemez.
Siz mutlu olmaya karar vermediyseniz,
hiç kimse sizi mutlu edemez.
Mutluluğunuz size kendiliğinden gelmeyecek,
sizden gelecektir.

RALPH MARSTON